

Werk

Titel: Gisep Demarmels e Banadetg Baltermia

Ort: Erlangen

Jahr: 1916

PURL: https://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?345572629_0035|log52

Kontakt/Contact

Digizeitschriften e.V.
SUB Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen

✉ info@digizeitschriften.de

GISEP DEMARMELS E BANADETG BALTERMIA.

Sontga Elisabeth da Thüringen.

Drama an 5 acts da Weissenhofer. Translato an rumantsch da Salouf tras Gisep Demarmels e Banadetg Baltermia.

(Annalas XXI pag. 161—184.)

Parsungas:

Elisabeth, grova da Thüringen.	Gertrud	} povras femnas.
Sophia, sia seira.	Adelinde	
Rosamunda, grova da Falkenstein,	Liebwarta	
ameia d' Elisabeth.	Gerlinde	
Bertha	Martha	}
Hadwig	Pot.	
Emma	Eremit.	
Castelan.	Anghel.	
Wiborad, guardia digl casti.	Imperatoura.	
Cunigunda, donna digl mear.	Suldo.	
Trudchen	12 matatschas, vistgidas an alv.	
Gottlinde	4 matatschs.	

I. Act.

1. Scena.

(Got da Thüringen; ins sainta duront la scena savenz a remurar igl urezza.)

Cunigunda cun sias 2 unfants xappan se.

Cunigunda: Uscheia, igls mies tgers unfants, suandè mè! Angal anc en pitschen toc — i sto gio prest secatar en plaz de pos, alloura pudèz ruassar. Vea angal — Trudchen — vea er [p. 162] te, Gottlinde. Bètg bargi, ia sung schon cun vusoters. Igl nosch om, tgi ans ò catschea or an tot malstempo urezza, cò vign el betg ans catar. Vurdè cò è en chiet plazèt, parfign en banc, cò lainsa nous setschantar; vous pudèz durmeir en poet; durmeir au igl brost della mamma; u betg Gottlinde? e te, mies Trudchen, ist bagu er stancla?

Trudchen: Ah, tgera mamma, ia va freid, ia sung prest schalada.

Gottlinde: Ed ia va fom — mamma, dò a mè en toc pang.

Cunigunda: O, igls mies tgers unfants, er ia sung tot eira digl freid e va ena gronda fom, ma angal pazentzga, igl bung Dia vign schon a gidar; igl amprem lainsa nous pussar en po (setschaintan).

Trudchen: Aber, mamma, schi chël nosch castelan, tgi ò oz at do freidas, niss?

Cunigunda: Seias angal chieta, Trudchen, co vign el franc betg, nous ischan co fitg bagn zupadas, ed er nign carstgang risegia da nigr ord' tgesa an ena tala ora, — nonstovènt.

Gottlinde: Partgè giainsa betg er nous a tgesa?

Trudchen: Gea, mamma, te vesas ampurmess a nous bèls tarmagls!

Cunigunda: O, igls mies tgers unfants — nous dastgagn betg eir a tgesa, igl nosch castelan ans ò scumando, el niss ans bastunar senla mort. Ossa aber, unfants, amblidè chegl e durmi en po. Igl anghel partigirader vign az dar la paia, schi ischas obedevels. Scheia, igls mies pitschens, ni angal nò stagn cunter vossa mamma. O bung Dia, te ast chito per vievas et orfens, nigu passler croda giu digl tetg sainza tia voluntad, te canoschas er igls mies basigns. Tar te cloma ia cun fidanza, protegia e spendra nous. O, varda co igls povers verms! Els òn navot da magler. Tarmetta igl ties anghel, tarmetta da tschiel confièrt. — O Dia seia ludo, igls pitschens dorman — els dorman stagn, la lunga veia igls ò stanclanto. O nissan po igls anghelts agls consolar an igl sies sema (fracasch davos las colissas). Tge è chegl? Ia saint pass — T'otpussant Dia, schi fiss igl castelan. Ia sa betg — dastg betg fugir. Ia untgesch betg e pudess er betg eir pi gliunsch; damai viglia ia mureir cun igls mies unfants, e murent viglia ia anc igls struclar cunter igl mies cor matern. O Dia! Tge duessa ia far? Els vignau, ia vi am mettar a durmeir.

[p. 163]

2. Scena.

Chels d'avant. Grova Elisabeth raschunga cun la sia cameriera Bertha davos las colissas.

Elisabeth: Cò en giò igls zaps cler vasevels, cò stonigl essar fugias. O tge povra gliout!

Bertha: Gea, gea, parfign zaps d' unfants vei' ia chi ainten l'erva.

Elisabeth: O veh, la povra donna, igls povers unfants! Noua pon els bagn essar? Vea, Bertha, nous lagn suandar igls fastez pianavant (zapan se). O Dia! tge veia ia? Bertha!

Bertha: Veiramaintg, gea, cò enigl!

Elisabeth: Mèngia tard, èls en morts della fom; oder dormigl las povras createiras? Dabot, dabot agid! (scassa Cunigunda): Cunigunda, — donna Cunigunda! Per l'amour de Dia, az dasdè se — ia mor della temma, az dasdè se — donna Cunigunda!

Cunigunda: Tge ègl damai? Tgi ègl bagn co? Tgi ischas vous?

Elisabeth: Ia sung Elisabeth, la cala vous numnèz signoura e mamma digl paeis.

Gottlinde (sasemgia): Mamma — mamma! igl nosch castelan, el vot bastunar tè, mamma!

Elisabeth } (ansèman): Seias chièt, unfant!
Bertha }

Cunigunda: Seias chieta Gottlinda!

Trudchen (sedasdont): Mamma, ist te cò?

Cunigunda: Gea, unfants; i davainta navot cun vous oters.

Elisabeth: Vous cunaschèz gio mè, vurdè angal sen mè; ia sung la Donna Grova, la cala az ò do bleras gedas en toc pang.

Tots dus unfants: Mamma, la signoura Grova!

Cunigunda: Gea, unfants, la signoura Grova. Vurdè igl bung Dia ò turmèss ella; igl bung Dia ans ò gido.

Elisabeth: Bertha, derva spert igl tias canaster e dò agls unfants en toc pang; els vignan a veir fom. (Bertha parta or pang.) E vous, donna Cunigunda, rachintè a mè curt, tge tgi glè davento cun vous. Igl castelan — oder betg? Ja vi saveir; rachintè a mè spert.

Cunigunda: Gea, bagn igl castelan, nobla signoura! Dia seia ad èl grazious sen la davosa oura; — igl castelan chègl è en gròp carstgang.

[p. 164] *Elisabeth*: Tge ègl damai davento? rachintè a mè spert, nous stuvagn anavant.

Cunigunda: Oz bagn marvegl, avant tgi fêtscha de, niva el tar nous. Strousch tgi èl veva pitgia ved la porta d' tgesa, avant tgi ia vigna da derveir chella, era ella schon sfratged' aint. Igls amprems plets èn stos, ia duess immediat paier or igl tschains. Nonpodent ia chel mument igl paier, ò èl dalunga antschet a smaladeir e zacrager. — Dia pardunga ad el sen l' oter mond; el catscheva igl sies tgang, il neir Vodan, sen mè ed igls mies unfants, igls cals stuvévan neir an ena tala maniera ord' sies letgèt. An schanuglias vainsa ruia per grazia; cò ò el do o mè cun la giaschla ainten la fatscha. —

Gottlinde: Ed a mè er.

Trudchen: Er a mè, varda co — (mossa ve igl mang a Bertha).

Elisabeth: Gist Dia! Pardunga a chel miserabel! Vous povers unfants!

Cunigunda: E cur' tgi nous bargivan, ans òl tgapo e pato, scu tgi eran, or au totta burasca. Anfignan igl got è èl nia siva cun la giaschla, lò am ò el smanatschea, tgi el vigna ans bastunar mè ed igls unfants sen la mort, pispert tgi nous turnan. — Vigna Dia ena èda agl pardunar! (bragia).

Unfants: Mamma, giainsa nous a tgesa?

Cunigunda (zucagiont): Nous dastgagn betg.

Elisabeth: Gea pigl veir, vous stuvèz eir a tgesa.

O mies Dia, conzed' a mè
per schi dei, scu plai a tè
de mies pang pudeir, parteir,
ed igl pover sustigneir!
Tgi vign co?

Bertha: }
Cunigunda: } Dia fetscha grazia cun nous; tgi vign co?

3. Scena.

Chels d'avant. Igl eremit xapa se.

Eremit (plang, cun vusch bassa): Tge datigl oz, tgi ainten igl got è nigra chiateza, uscheia tgi ia sa betg orar? Tgi ischas vous, e tge az magna cò an mia retratgadat, nouva tgi ia sung schiglio sulèt da tgesa? Tgi ischas vous?

[p. 165] *Elisabeth:* Pardungan, venerabel bab!

Disturbo nous vagn sies pos
an igl got parfign scatscheas;
nosch è' gl mond, schurmegia betg
vievas — orfans, sainza tetg.

Cò vardan, la povra mamma cun igls unfants — els stuvevan fugir. —

Eremit: Tge nosch carstgang ò catschea or els, an la burasca?

Elisabeth: Ab, stò ia bagn deir — leider — erigl igl mies castelan.

Eremit: Voss castelan? Tgi ischas damai vous?

Elisabeth: Ah, venerabel vigl! Ia sung — ia sung ena simpla donna.

Cunigunda: Ella è la grova digl paeis, Elisabeth!

Elisabeth: O taschè!

Eremit: Cò storscha ia plagn reverenza igl mies vigl tgea, Elisabeth! Igl ecco de chel nom penetrescha anfignan tar mia retratgadat; Dia benedescha vous!

Elisabeth: Ia angraztg, venerabel bab! Vigna ad els retgamaintg repartia la benedicziung da tschiel! Gle aber ossa taimp, nous stuvagn eir; seregordan da nous an l'oraziung!

Eremit: Chegl vign'ia a far; ma noua lèz vous eir? Savèss mia zèlla betg prestar a vous schurmètg? Chegl tgi ia va, dung'ia a vous gugent — en pod' pang, — verduras — —

Elisabeth: Nous angraztgagn. (En pot vign corrent.)

Pot: Signoura grova! Dabòt, per l'amour da Dia, dabòt; igl castelan tschertga se vous, èl marmogna e zacrègia; èl smaladescha. Vous, tgi vegias suando la povra donna e sies unfants.

Elisabeth: Avonda — ia tgapèsch — —

Igls unfants ia vi zupar,
digl schi nosch e crieu carstgang.
Ja vi ossa chèls gidar,
scu signour' ia va an mang.
Pir tg' el vigna chèl sfarfatg,
ia igl dung cò pled e fatg.

Unfants: Mamma, gida nous, igl nosch castelan, èl vot bastunar tè, mamma.

Eremit: Seias chiets, igls mies unfants, seias chiets, suandè mè an mia hetta, lò duèssas vous esser sirs. Angraztger vigl' ia [p. 166] agl Signer, tgi èl ò do a mè chella grazia de piglier se an mies mèaz chel anghel della tera — ni e suandè mè!

Elisabeth: Dia remunerescha èls, bung bab, sia carèza e misericordia! Ni, suandagn dabot igl om, igl cal è nia tarmès da Dia per vous spindrar.
(Totts von giu, la tenda croda.)

II. Act.

1. Scena.

Stanxa digl casti. Sophia, seira d' Elisabeth, e Rosamunda, grova de Falkenstein, xapan se.

Sophia (sevolvent anturn): Schi la donna grova am suonda betg — glè adumbatten, nous vagn dezidia, i resta tar chegl, tgi ia va detg.

Rosamunda: Ma ainten igls mangs da Dia, tge ò ella fatg a vous, la povra bunga donna? Elisabeth è già en anghel, e vous lèz ossa parfign la scatscher, chègl è deplorabel.

Sophia: Ia az dei — taschè —, siva tgi igl sies om è davent, an tera sontga, sfarlatesch' ella tot chegl tgi ella survigna an mang. Alla pi miserabla ratituglia sen tera, a chels porta ella grond respect; deschigl chegl bagn alla regentra, la grova da Thüringen?

Rosamunda: Partge duess ella saturpagear? Forsa parchègl, tgi ella vign numnada mamma digls povers?

Sophia: Della ratituglia — dei' ia.

Rosamunda: Numnè vous èlla scu tgi lèz, igls vos raufatschamaints aber tocan er igl spindrader. Igls orvs, mets, struptgias, e tot, tgi tgi era manglous, laschev' el cun legreia saredunàr anturn èl.

Sophia: Vous lèz prabgear a mè? ha, ha! Ia tèm betg igl voss preda.

Rosamunda: I po esser. Tutegna chèl se soura tigna gio sèz se igl dètt smanatschont. Partartgè ved' igl starmentous fomaz, tgi rigia per tot la tera.

Sophia: Gist chègl, tgi Elisabeth, la nuranta, vot betg tgapeir. Anstagl veir chito per igl futur, dat èlla cun bratscha avèrta d'avent tot, sfarlatescha tot, parfign da chegl, tgi savessan noussèz anc duvrar. È chègl para a vous anc bagn travaglea?

[p. 167] *Rosamunda*: Elisabeth safeida sen Dia e

„La fidanza sen Dia,
O dad or igl palantschia.“

Vous cunaschèz bagn chèl vigl proverb.

Sophia: Ia suplitgesch vous, schinigè mè cun vossas dutregnas. Ossa sur d'ensatge oter. Elisabeth è mengia giouvna per manar suleta igl regimaint digl paeis. Chègl va ia detg da dei anno e dei er anc òz.

Rosamunda: Chègl tgi manca ad ella an vigliadetna, ò ella an sabienscha. Tgi duèss, tgi savèss bagn esser regentra, oter tgi Elisabeth?

Sophia (serious): Tgi sunga damai ia? Sung'ia betg pi viglia, pi sabia, tgi Elisabeth? E sò igl mies tgea betg er purtar ena carunga?

Rosamunda: Aha, ègl chègl, tgi az lascha betg durmeir? Ossa tgapèsch' ia igl mistera.

Sophia (vilada): Rosamunda, betg amblidè! Partartge, tge tgi vous ischas, e tge tgi ia sung!

Rosamunda: Seias vous tge tgi viglias, ladernetsch de carunga è ladernetsch, o chèl tgi igl cometta, chel vign a neir taxo per lader.

Sophia: Tge chègl? Tge sto' ia santeir — ia ena ladra?

Rosamunda: Vous ischas chègl, schi scatschèz Elisabeth digl tron.

Sophia: Anc ena èda chègl ed anc òz. Cngl serar notg duessan sedulzar cotschnas flomas ord' Falkenstein, e dumang duèss scu ruigna fimar igl voss casti; en trest monumaint digl voss dar truz, vous pudèz allura siva eir per la murdia.

Rosamunda: Bagu damai, schi vign' ia cun Elisabeth; igl fist da murdia, stat betg pi mal a mè, tgi a vous, gea pi bagu, tgi a Vous la carunga, la cala vous lèz aquistar tras ladernetsch — tignè andamaint chègl.

Sophia (petga cun igls peis): Ossa az deia, d'avent, e chègl segl mument d'avent, schiglio az lascha mettar au cadagnas.

Rosamunda: Bung, ia vign damai. Chègl tgi ia va savia, va ia fatg. Ja leva spindrar Elisabeth, ma glè a mè betg reuschia (maiestous) Vigna Dia ad esser an la tgosa igl darscheder. (Vd.)

[p. 168]

2. Scena.

Sophia sulèta.

Sophia (clamont siva Rosamunda): Davènt dei' ia! — Sung' ia en unfant, tgi va d'am lascher instrueir? Bagn damai, i duessan veir, tgi per

riger sung' ia naschida. Elisabeth stò davènt, e schi ella sedòsta duessigl neir avant agl imperatour, tgi ella tras sfarlatar ruigna igl paeis; e schi èlla zèda anc betg, duess ella andirar an parschung, anfignan tgi èlla ò fatg giudeza; cass cuntrara duess èlla mureir an sias cadagnas. Ia vign dalunga a comunitgir chègl agl castelan, igl cal vign a giubilar da legreia, sch'èl po riger cun mè. — (Patertgont.) E tgi igl grov digl paeis turna enzacuras anavos della tera sontga — tgi sò sperar chègl? Na, na, chèl vign an parpeten betg a turnar ple, ed Elisabeth resta viera —. Noua è mia cameriera? (Cloma): Hadwig!

Hadwig (responda dafora): Donna Grova!

Sophia: Vèa aint dabot (per sasèz): Igl castelan duess schon òz saveir tot.

3. Scena.

Sophia. La cameriera Hadwig xapa se.

Hadwig: Co sung' ia; 'Tge cumond' la, donna Grova?

Sophia: Fo saveir dalung' agl castelan, tg' ia giavischa de discorer cun èl, metta tiers, tgi setractescha per veia d' Elisabeth. ^a

Hadwig (stupeida): Ègl damai la verdat, donna grova, tgi Elisabeth stoptga ord' tgesa? La gliout dei chègl, pertge igl castelan — — —

Sophia: Tge vò chègl aint a tè? Te ast simplamaintg d' obadeir.

Hadwig: Mies Dia! Elisabeth è ena uscheia bunga donna. Ja angraztg ad ella anc ossa per tot. Cura tgi la nossa tgesa è arsa giu, ò èlla piglia nous tots an sies casti.

Sophia: Tai, at deia, e vò tar igl castelan.

Hadwig: Ia pòss betg.

Sophia: Te pòst betg?

Hadwig: A mè rompa igl cor. —

Sophia: Schon bung. Te ist lizenztgida ord' tias sarvètsch; sast sen igl avignigr eir cun igl satg.

Hadwig: Alloura vign ia cun Elisabeth.

[p. 169] *Sophia* (vilada): Er te? Angal anavant! Gè tots ansemen, gè tots tar Elisabeth, pudèz tots andirar fom cun èlla.

Hadwig: Donna Grova! (bragia.)

Sophia (rabgiousa)! Davènt at deia, or d' igls mias igls.

(Hadwig vo giu bargiont.)

4. Scena.

Sophia sulètta.

Sophia (alterada, spassegia ve e no): Ia vi tutezna anc veir, tgi tgi duess essar signoura sen igl casti de Wart. I rèsta tar chègl, anc oz,

gea segl mument vigl' ia discorer cun igl castelan, partge, avant tgi meida glinadi, duess tot essar otraveisa.

Giu digl tron Elisabeth giò sto,
an sies stagl ia mèz madòlz lise.
La carunga perder èlla sto,
et ia tschaint oss franc se chell' a me.

(Sophia vo giu.)

5. Scena.

Wiborad, la guardiana, vign cun scoua e porta-patitsch.

Wiborad: Spert rabagler en po ansemen, spert! I vei or dapertot, scu vess siva Stg. Baltermia betg gia ple la scoua ainten mang. Glè tutegna ena barvogna! La gliout po deir, tgi ia seia veiramaintg ena tschoffa matta, e chègl am fò en grond mal. Na, chègl lasch' ia betg deir da mè, tar chègl reivigl betg (scoua) et ins sainta tgi igl imperatour sèz an parsunga vigna, — saperlot! Schi fiss betg fatg giu igl pulver e scuvo ansemen — la barvogna! (Scoua.) Ja sa betg partertger tge afars tgi igl imperatour ò cò (seposa seu la scoua). Parveia dèlla donna Elisabeth, vign èl tutegna betg a neir? Igl tger signour castelan sto pir probabel veir puspè svido or sia libra bucca — (igl castelan è duront chèls plets, igls cals èl ò anc santia, comparia davos tiers; el stat non observo e tedla) partge chel carstgang ò ena bucca scu ena spada (igl castelan tschigna tiers an rabgia); pos lasch' el a nign, schi dei scu el ò anc davert igls igla. Ah, co è chèl carstgang nia a mè cunter viglia? Chègl sa ia propa betg deir — tge tgi èl ò adegna cun la donna Elisabeth? Navot è dretg, antschev' èlla tge tgi ella viglia. — A mè para tgi cò dèta en' èda ensatge e chègl ensatge bi. Antant aber, chel tgi fo ad èlla [p. 170] ensatge, a chèl seia Dia grazious, chèl vign a sacorscher tgi la mia scoua ò er en mona (smanatscha), chèl vign a catar chint, cura tgi igl tgea igl dola, ia samposs percheigl betg. Angal schi ia pudèss discorer en' eda cun igl castelan, chèl pudèss alloura amprender a canoscher mè; a chèl less ia liger igls levits, tg' el ves avonda per tot la sia vetta.

6. Scena.

Wiborad. Igl castelan xapa se.

Castelan: Vèz ossa fito?

Wiborad (surstada, ma seancoraschèscha dalunga): Ah, ossa igl amprem stoia far giu igl pulver.

Castelan: Ia manètg cun igl voss murmagnear.

Wiborad: O Dia, cò niss' ia mai fitada, prinzipalmaintg cura tgi stractescha da vous.

Castelan: Scheia? ma ossa va ia santia avonda.

Wiborad: O anc gliunsch betg.

Castelan (gritinto): Lèz tascheir? Ossa vign ia a ruschanar.

Wiborad (scoua indifferent): Scu plai.

Castelan: Saptges, loscha femna, ossa sung'ia signour sen igl casti de Wart.

Wiborad: Alloura vainsa nous fatg ena bun' aquista.

Castelan: Tge schèz vous?

Wiborad: Ia dei, tgi nous vegian fatg ena bun' aquista.

Castelan: Ia va schon antaletg.

Wiborad: Partge dumandèz damai?

Castelan: Malparderta parsunga, ia az lasch pender.

Wiborad (scoua fleissa): Ossa va' ia betg peda.

Castelan: Nous lagn schon catar peda — vous ischas l'amprema ainten igl casti, tgi vign a santeir igl mies pugn.

Wiborad: Pratend betg.

Castelan: Percheigl niz betg dumandada.

Wiborad: Igl pi pardèrt ègl, tgi nous ans dumondan betg or legn loter — —

Castelan: Malvuglida parsunga! Ia az lartg giu en per.

Wiborad: Et ia az lartg cun la scoua en per ause — —

Castelan: Tge è chegl? Saia betg neir fito cun vous?

Wiborad (scoua fleissa): Gea angal schi ia pudess fitar. Tge tgi vous stuvèz gist essar nia co?

[p. 171] *Castelan* (rabgious): Miserabel! — Chègl mareta la mort.

Wiborad (scoua anfignan sot igls peis digl Castelan): Gè davent aschiglio az scoua giuador.

Castelan: Chègl am fo neir orda sèn, tgi sung'ia bagn?

Wiborad: Igl castelan. Davènt da co az deia.

Castelan: Zafarmost! Ensatge uscheia am egl anc mai capito.

Wiborad: Schi vignigl tar vous mai scuvo?

Castelan: Schon bung; nous niron schon anc ansemen.

Wiborad: Signour castelan spargnè la fadeia! Ossa gè enzacuras ord' igls peis (scoua sot igls peis).

Castelan: Ossa niz prêt a marschar. Oravant aber anc ena dumonda, mia davosa. Noua ènigl las clavs digl secretari d' Elisabeth?

Wiborad: Ia sa betg.

Castelan: Tge schèz?

Wiborad: Schi tadlè pi bagn.

Castelan: Las clavs deia ia.

Wiborad: Nign rumansch. (Scoua spert.)

Castelan (vign stagu cunter *Wiborad*): Tge?

Wiborad: Ia dei nign rumansch.

Castelan (rei per forsa): Ha! Chègl è mengia bler.

Wiborad: Pò schòn essar.

Castelan: Saperlott, ossa èl or igl spass (teira or la spada).

Wiborad (tigna cunter la scoua): Angal tscha-chi! Saturpagèz betg, en cavalier, ancunter ena femnetta, tge barvogna, ena spada cunter ena scoua!

Castelan (mèta la spada ainten la tascha): Gea veiramaintg ha! Schi vous fissas angal en om!

Wiborad: E vous ena femna.

Castelan: Nous vagn fito or; chègl tgi dèscha betg a mè, uiro a dèscher agls mies famegls. An en' oura niz a shear an la tor digl mies casti; lù pudèz alloura scadanar las cadagnas a voss chint sen bung saveir (vo giu spert).

7. Scena.

Wiborad sulèta, vurdont siva igl castelan, tignont la scoua parageda.

Wiborad: Faschè tgi vignas davènt e gè noua tgi igl pever [p. 172] crescha. Varda, varda! Chèl crèi gist tg' ins lascha spotager. O cheg! canosch' ia betg — aber ossa egl noma a scuvar ansemen. Chel cherli am ò tot fatg neir fora (scoua sport, anetgamaintg stat ella partertgont, pusada sen la scoua). Tge tgi dat schiglio er. Las clavs digl secretari della signoura grova vot èl veir, chèl garmadi carstgang. Na — ena tgosa cum-pogna ans ogl igls deis de sia vetta anc mai santia. Schi anavant dei' ia: Schi davainta ensatge digl mal cun la signoura grova Elisabeth, schi am metta ia an mèaz ed alloura so igl castelan saglir or della pèl da sèn e rabgia; chègl vartèsch' ia betg (Elisabeth varda aint det isch) e schi els catschan Elisabeth davent digl casti, schi patta lù la mia scoua, e vign cun èlla an la misergia. Aber bung Dia, ia dastg betg partertger londarve, la povra signoura grova; co rompigl a mè igl cor de dolour. (Bragia, tignont igl scusal davant la fatscha.)

8. Scena.

Wiborad. Elisabeth xapa se, e posa igl mang sen igl givi a Wiborad.

Elisabeth: Tge az manchigl, Wiborad, pertge uscheia troula?

Wiborad: Ah! La signoura Grova. —

Elisabeth: Tge vèz damai? Vous perfign bargiz? Bagn per l'am-prem'èda siva tgi vous ischas ainten igl casti de Wart?

Wiborad: O na! Signoura grova; an igl davos taimp è ainten igls mies igls fitg savens ia suror, ed a mè stransch' igl cor, schi savens scu ia vei la signoura grova.

Elisabeth: Per mè damai? Bargiz vous perveia da me? O partge damai chègl, mia buna Wiborad?

Wiborad: La signoura grova secata an mèaz fitg schlèta gliout, ed ella sò da tot chègl navot.

Elisabeth: Ma, Wiborad, tge sògl daventar cun nous? Tgi sò a nous leir digl mal? E schi niss er ad esser — nous ischan ainten igls mangs da Dia.

Wiborad: Gea — er igl salvader è tras noscha gliout nia anguto ved la crousch. (I petga.)

Elisabeth: Tedla, i petga. Ia sa schon, igls povers vignan a neir, ia va igls pusto cò sen chell' oura. Vò or, Wiborad, e lascha neir aint els. I vignan a veir fom.

[p. 173] *Wiborad* (zapout giu, seferma puspè): Signoura grova, a mè displai fitg, tgi nous vagn betg pudia discorer or tras; igl castelan — signoura grova.

Elisabeth: Ossa gea! Igl castelan ò savens schlèts stretgs, tutegna para èl a me ple criei, tgi nosch.

Wiborad: O la mia tgera signoura grova! Chègl è tot en oter carstgang. (I petga puspè.)

Elisabeth: Santa Wiborad! I petga schon puspè. Laschagn pussar la tgosa. Dia sò bagn tge tgi vign a daventar cun nous. Vò e lascha neir aint tar mè igls povers. (Wiborad zapa giu.)

9. Scena.

Elisabeth sulèta.

Elisabeth (vurdont siva Wiborad): Ena fidevla olma! Chèlla è bagn mèngia bunga cun mè. Tot la gliout sen igl casti de Wart en cun mè bungs. Wiborad az figurescha la tgosa mengia critica. Prubabel ò èlla survagnia ena capelada digl castelan. Ella è en cal gedas en po mengia anètga; tutegna ò èlla en famous cor. Ia deplorèsch la buna femna, tgi èlla seangoschèscha perveia de mè, sainza muteiv. (Tai e partratga en'urela.) Veiramaintg ensatge rar am crodigl se er a mè, tgi antupava òz Hadwig, la cameriera de mia buna seira, cun igls carlaints, e cura tgi ella passava dalos mè or, antschaveva èlla puspè a bargir, — e Sophia salidava mè — schi ia am ragord auandretg, òz totade betg. Gea — gea, chègl am croda se ossa er a mè. (Pertratga en'urela.) Glè forsa davento ensatge schlèt cun igl mies tger consort an tera sontga, tgi votau betg deir a mè. —

Na —, chègl pò er betg esser; igl castelan rei e canta oz gio totade. Seigl scu tgi viglia, sen mè ò forsa tot chègl betg la minima relaziung, et alla finala sung' ia adegna sot la protecziung da Dia. (I petga puspè.) I petga schon per la tèrza geda. Gea, gea, els duessan neir igls mies povers. Schi dei scu ia pòss, vigl' ia gugènt partair igl mies pang cun èls (clom'or): Ni angal aint, ia sung parageda.

10. Scena.

Elisabeth. Bertha vign aint cun en canaster, suandada da Gertrud, Adelinde, Liebwarta, Gerlinde, ed otras povras femnas ed unfants.

Bertha: Signoura grova! Co va ia igl canaster cun pung e fretgs.

[p. 174] *Elisabeth:* Scheia, schon dretg, dò a mè el, ia vi mèz sur-piglier la partiziung (pegliu ilg canaster). Schi dei scu ia va ensatge, vigl' ia gugènt partair cun vus; ni angal aint tots.

Tots povers (vignan aint dedisch): Seias salidada signoura grova, — seias salidada.

Elisabeth: Seias salidos, igls mias unfants, seias salidos; cu vogl cun vus, donna Gertrud? Vus ischas stada dei malsanga.

Gertrud (bitschont igl mang d' Elisabeth): Gea, signoura grova, reumatismus, en sgarscheval reumatismus ègl sto. Ia va cartia, tgi reiva betg se digl mot digl casti. La mia tgoma dretga gida navot ple.

Elisabeth: Angal pazentga, donna Gertrud, i vign schon a neir migler, piglè chèl toc pang, pertge er la fom fo mal.

Gertrud: Gea signoura grova, fo mal, fo mal! Ia va òz anc gia nign damagler. Tge digl mal vainsa nous fatg, tgi Nussigner ans strufegia chèst ònn cun en tal fomaz?

Elisabeth: Igl Signer vaseta chèls tgi èl ò gugènt, statigl ainten la sontga scritgira. Betg az mirchite, i vign tot az midar an bagn. Gè an cuschigna digl casti e faschè dar ena soppa tgoda. Angal schè, tgi la signoura grova vegia cumando.

Gertrud (bitsch' igl mang d' Elisabeth): Paia Dia mella gedas, paia Dia — paia Dia! (Zapa giu.)

Elisabeth: E cu vogl cun vus, donna Adelinde?

Adelinde: Angraztg per la dumonda, signoura grova, cun mè vògl ossa migler, ma igl mies om schea per mureir.

Elisabeth: Povra femna, ia deploresch vus de tot cor, tge deial igl docter?

Adelinde: Ah' signoura Grova! Nous pudagn betg clamar igl docter, nous ischan mengia povers.

Elisabeth (pegli' or ena muneida): Cò, piglè chèl daner e procurè per

igl voss om, chegl tgi manca vigna schon ia a paier. Co vèz per vous en tochet pang. E te Bertha dè alla dona chèl toc salvaschigna, tgi sacata an tginada, chèl duessas vous Adelinde preparar per igl voss om malsang.

Adelinde (bitsch' igl mang d' Elisabeth): Signoura grova, igl Signer vign a remunerar, ia ed igl mies om lagn gugènt ruier per vous. (Zapa anavos.)

Elisabeth: Fashè chègl, vous savèz navot far migler. — E tge ègl cun vous, donna Liebwarta? Vous lèz bagn er en toc [p. 175] pang? — A mè para tgi chella povra donna seia anc adegna mèz metta, vo Bertha e raschung a te cun ella.

Bertha (dei dadot aint per en' ureglia): Donna Liebwarta?

Liebwarta: Tge alloura?

Bertha: Cu tgi goia cun vous, dumouda la signoura grova.

Liebwarta: Gea jer —

Bertha: Vous vèz betg antaletg me.

Liebwarta: Vi schon drizar or.

Bertha: Aber donna Liebwarta, vous santiz navot ple!

Liebwarta: Na — ia va navot ple.

Elisabeth: Peglia e mossa en tochèt pang (Bertha dat igl pang).

Liebwarta: Gea, fom vaia.

Bertha (mossa de bitschier igl mang della signoura grova).

Liebwarta (bitsch' igl mang d' Elisabeth): Paia Dia — paia Dia — paia Dia!

Elisabeth: Dia az benedescha, donna Liebwarta! Vè Bertha, procurescha alla povra donna en vistgia tgod, tgi nous vagn gio schon paragea per igls povers. Te sast schon, noua tgi chèl sacata.

Bertha: An vossa stgaffa, signoura grova, u betg?

Elisabeth: Gea (Bertha zapa giu.) Ossa, donna Gerlinde, er vous cò? Vous ischias tot troula? Tge ègl cun vous?

Gerlinde: Ia va sasemgia chesta notg, tgi la signoura grova vegia stuvia eir davent digl casti et alloura va ia bargia, tgi igls igls am ardan anc oz.

Elisabeth: O buna donna, chègl è tutegna angal sto en sema; vous pudèz perchehl essar da buna viglia, ia sung anc adegna scu avant sen igl mies casti.

Gerlinde: Schon bung, schi stat uscheia. Nussigner vign a dar.

Elisabeth: Vous vèz anc survagnia navot; piglè er vous en tochet pang, aber betg maglè mengia tard, aschiglio sasimgèz puspe teribel.

Gerlinde: Paia Dia mellas gedas! Ia vi schon vurdar, tgi masemgia en' otr' eda ensatge pi scort.

11. Scena.

*Chèls d' avant. Martha vign.**Elisabeth:* Oho, tgi reivigl co? Chègl è gio bagn donna Martha?

[p. 176] *Martha* (ramplunga nò et aint tussont): Chègl è ena misergia. (Tossa.) Nign flo ple, chègl è ena misergia. Igl mot digl casti — halt nign flo — (tossa). Cun mè vogl alla fegn, — total nign flo. (Tossa.)

Elisabeth: Oi, Oi, donna Martha, angal pazentzga e laschè taimp, vous niz schon anc miglra.*Martha* (tossa): Gea, Gea, — ia va mianc flo per en rap ple. I manca ainten igl lev, ia sa schon chègl. (Tossa.)*Elisabeth:* O, schi pussè en po, setschantè cò.*Martha* (setschainta): Cun sia lubenscha (tossa). Igl aton vign bagn am piglier davènt. Alla lunga vogl betg uscheia (tossa) — i so betg eir uscheia, uupussebel (tossa).*Elisabeth:* Donna Martha, scu tgi plai a Dia! Cura tgi el cloma nous, ischans parageas ded eir — u betg?*Martha* (tossa): Scu tgi Dia vot, segl mond è er betg tot bung, an tschiel fissigl igl migler. Lo vigna tutegna betg a stuveir tusseir ple (tossa).*Elisabeth:* Igl tschiel vign an deliberar da tots mals, tgi nous purtagn cò sen tera cun pazentzga e per carèza encunter Dia. Ossa piglè igl voss toc pang, vous niz franc a veir fom.*Martha:* Gea, fom vaia schon, aber nign flo ed adegua tusseir (tossa).

12. Scena.

*Chèls d' avant. En pot vign se an prescha.**Pot:* Signoura Grova, per l'amour da Dia! La donna Wiborad vign messa an cadagnas e manada giu ainten la tor digl casti. Ella cloma vous an agid.*Elisabeth:* Sontgissim Dia, tge ègl bagn chègl? La mia Wiborad an cadagnas? Mia fidevla Wiborad! Unfans, cò sto ia eir an agid. Spitgè en mument, schi turn aber betg dalunga, schi az lontanè da cò chietamaintg. La povra Wiborad! Tge tgi dat schiglio? (Elisabeth e pot von giu.)

13. Scena.

*Chèls d' avant sainxa Elisabeth.**Tots:* Donna Wiborad an cadagnas! La povra donna Wiborad!*Liebwarta:* Tge datigl pomai er?[p. 177] *Tots:* Donna Wiborad vign patada ainten la tor digl casti.*Liebwarta:* Glèn chigiu'n vischnanca.

Gertrud: Ella santa betg, ella è ventirevla, tgi ella santa navot da tot chègl. Gea, Gea! ruschano vignigl, tgi signoura Sophia less cun totta forsa, veir davent la bunga signoura Grova ed er uscheia igl castelan, e tgi, tgi ò gugent Elisabeth, vign ossa a sacorscher.

14. Scena.

Chels d' avant. Sophia xapa se.

Sophia: Oho! Tge vei'ia chi? Gl'è tutegna veir — na chègl è sober! L' antira stirpa è rimnada anseman cò an igl casti. Chègl è tutegna mengia bler. Angal spetga, Elisabeth, chègl so schon anc neir gido. Tge faschèz cò? Miserabla tarcotamainta!

Tots: La signoura Elisabeth ò do pang a nous.

Sophia: Schon dretg! Nous vagn nussez prest navot da magler. Az piglè giuador immediat! ratituglia da nigna valeta, — aschiglio az lascha patar tots an cadagnas. Marsch, davent! Az deia.

Gertrud: Signoura Sophia! Angal tgi Dia n'az strufegia betg.

Sophia: Tge? Anc dar ancunter? Chègl cala schon se. Davent immediat, — oder tgi ia catsch igls tgangs digl casti sen vusoters. Antaletg?

Gertrud: Ni, giagn, nous lagn eir tar Elisabeth.

Sophia: Tge tar Elisabeth? Lèza sto prest eir sèz spluntont.

Tots: Schi giainsa er nous cun Elisabeth.

Sophia: Ha! Chègl vign adegna pi bi, er chels von cun Elisabeth. Schi gè tots cun ella, tants scu lèz, Pudèz alloura tots mureir della fom cun ella. (Tots igls povers von giu anfign tar Liebwarta, chella stat eira vurdont adot.)

15. Scena.

Sophia e Liebwarta.

Sophia: Tge stèz vous cò suletta?

Liebwarta: Ia compr navot.

[p. 178] *Sophia*: Tge ò chegl da muntar? A mè para, tgi seias en po fora?

Liebwarta: Ia sa betg noua.

Sophia (tgapa per en bratsch a Liebwarta): Faschè, tgi vignas davent.

Liebwarta: Ia dei ad Elisabeth.

Sophia: Gea, gea, angal schè; vous vèz er basigus. Marsch, davent! (Liebwarta vo giu.)

16. Scena.

Sophia sulèta.

Sophia: Chègl è mèngia bler! Glè tutegna veir, chègl tgi ia va santia. Ossa tgapescha, pertge tgi glè prest svido or la tgesa. Na! Chègl sto neir otra veisa.

17. Scena.

*Sophia. Igl castelan xapa se.**Sophia:* Vous niz gist drèt. Vèz antupo chèlla sbraglia?*Castelan:* Gea, nobla signoura! Ia va do a mintgna da chellas femnas egna digl gòp giu — chellas òn az piglia d'avent.*Sophia:* Chègl è sto drèt. Ossa pudèz veir vussèz, co tgi stat auturn nous. Ossa ischas bagn franc — uscheia duessigl aber betg cuzar en de ple. Elisabeth sto metter la sia carunga avant igls mies peis — cun igl nom digl imperatour vigl' ia la tamentar. I gida nign oter metel cò — d'avent sto ella, d'avent or digl paeis. (Confidenzialmaintg.) Signour castelan! Tgapiz bagn mè? Igl mument è ossa favorevel, per gudagner igl reginavel an noss mangs. Igl plan è schon stibgià, tutegna vess' ia basigns d' en fidevel gidanter; sa ia ma lascher sen vous?*Castelan* (riont): Chègl saulei. — Ia niro alloura bagn er a catar igl mies chint?*Sophia:* An mintga cass duessas vous neir an voss fatg; aber ossa avonda della tgosa. Chègl tgi ia leva saveir, sa' ia ossa. An en' oura niz tar mè, ossa va ia prescha. Sen bung saveir! (Vo giu.)

[p. 179]

18. Scena.

*Igl castelan sulet.**Castelan:* Schon dretg! Ensatge uscheia ans saintigl gugent; — scu para antschevigl per mè pir ossa la veta plaschevla. Ins vign sèz signour, ins fo tge tgi plai, ins maglia, beva e veiva uscheia d' eu de sen loter. Ha — chègl è stupent!

(Rei e canta da bung humor.)

Canzung digl castelan.

1.

Ja sung, ia sung, ia sa betg tge
 tra la la, tra la la
 ia sa, ia sa, betg tge leir ple
 tra la la, la la.

2.

Signour anve, signour annò
 Oss tot tg' am titulescha cò.

3.

Poss legher esser e restar
 dasper en bèl e bung giantar.

4.

Ja vi far diever digl bung vegn
 da co danve er digl pi fegn.

5.

Ja sa er anc cun grond plascheir
 la bursa gronda amplaneir.

6.

E chèl tgi oss, rest anc stino
 vign an perschung ancadano.

* * *

(Tar mintga strofa, tra la la etc. scu l' amprema.)

III. Act.

1. Scena.

Igl ximmer d' Elisabeth sen igl casti de Wart.

Elisabeth: Nign co ainten chels salv — nign? Sa ia esser en' ourèta suletta cò an mia dolour? Gea, ia angratzg a tè, igl mies Dia, ia sa chègl, ia sung suletta. Angal Te ist pardetga de mia dolour, la cala s-chitscha igl mies cor. — Ah! Noua enigl sgulos igls bels deis de mia giuventedna, igls cals ia va survivia an mia patria, an la gliunschanta Ungareia, — chèls bels deis er, tgi en passos cò a Sachsen an beadenscha, noua ia va cato igl cor, igl cal bateva an igl brost digl mies consort schi amorevel per mè. Co masemgia ia anc ossa schi savènz da chellas sontgas ouras, tgi igl mies consort ed ia passantavan an schanuglias an profunda oraziung an la tgaplota digl casti, angraz[p. 180]tgont a Dia per nossa ventirevlatat. Ed or agl liber, cura tgi nous spassagevan sen igl taragn da Dia, cant legrevel bateva igl cor, cu pitgivigl sen igl brost! — La clarezia digl suleagl della dumang terglischiva sur igls colms de Sachsen, igls utschelets ainten l' aria laschevan santeir las sias doltschas melodias, la funtanga ainten igl pro ramurava schi mievel, e verdas tschemas d' pegn tarmetevan igls sies saleids matutins ot cunter tschiel!

O chègl era bels deis — doltsch' semas — ed ossa enigl stulias, — s tulias an parpeten! Davent da mè, an tera sontga, az tirava igl mies consort, ed ia restava troula cò anavos; igl mies confiart era suletamaintg Dia, e digls carstgangs angal igls povers de chest paeis, digls cals ia niva perfign nomnada mamma. — Gea ia sung suletta — mai aber scu ossa cumpariva la retratgadat a mè schi troula. Tge va ia pomai falo, tgi ella, mia buna seira, ò tgiso mè tar igl imperatour ed ò smanatschea a mè, tgi ia stoptga bandunar igl mies paeis, — gèa davent an povradat? O igl mies consort! O niss da tschiel tarmess en anghel scu pot tar tè an la lontanada tera, igl cal sclariss se a tè mia misergia — aber ah! Te scheas forsa schon da dei sen igl tgod savlung avant Jerusalem, mazo d'ena spada paianga — e tgi so? — I vign forsa mianc cuia a te ena fossa scu li de repos. — O, nous povers! Te sast betg gidar mè, ed ia pòss betg gidar tè. — Ah! O gida mè, te misericordevel Dia, gida er igl mies tger consort, igl cal batta giò per tè, e lascha turnar el en'eda anavos, schi vignigl az luier puspè tot an bagn. Gea, gea, ia spèr, tgi èl turna puspè igl mies consort, ed alloura vign èl ad essar igl mies darscheder, èl vign betg a condemnar Elisabeth. Sophia, la seira, è schi criva, schi riguroussa cun mè, ed ia va tutegna fatg ad èlla navot digl mal. Ella hassegia mè, e so betg tgi ia carèz èlla da tot cor, scu ia carèz tots carstgangs, perfign

igl castelan, tgi ò òz spotagea mè; spotagea, sainza tgi ia vegia fatg ad èl ensatge digl mal. — O, savèss' ia gio, tge tgi ia va falo, ia niss gugent a manriclar, dumondar pardung e mai ple falar.

Totsavent Dia! Lascha giò planscher tar te cun larmas mia dolour de cor, schi vignigl a mè pi lev, pertge ia expermentesch ossa la verdat digl proverbi, tgi dei:

Dolour tg' an larmas betg po sasvidar,
Uscheia ponsch' igl cor, tg' èl sto slupar!

[p. 181]

2. Scena.

Elisabeth. *Sophia xapa se, ella varda sen Elisabeth nonobservada da chella.*

Sophia: Elisabeth!

Elisabeth (vurdont anturn): Tgi cloma? La signoura seira!

Sophia: Ia az cat co tot suleta —.

Elisabeth: Gea tot suleta, ia tschertg retratgadat.

Sophia: Retratgadat? Pertge damai chègl? Schi glè lubia de saveir.

Elisabeth: Vous dastgèz chègl; igl cor digl carstgang desiderescha an sia veta er en cal mument da pos.

Sophia: Parfign noschs carstgangs vignan bagn savens scatscheas an retratgadat.

Elisabeth: Noschs carstgangs! Sung' ia damai noscha?

Sophia: Gist tot sober, scu vous lèz far creir, è igl voss cor strouschamaintg.

Elisabeth: Chègl so Dia sulèt, èl examinescha igls noss cors e vign ad essar darscheder per mè, scu per tots carstgangs.

Sophia: Er igl mond risegia aber de giuditgir vous.

Elisabeth: Igl mond? Ah — gea, alloura statigl veiramaintg mal cun mè; èl hassegia igl bung e vign ad hassager an perpeten.

Sophia: Igl bung? Numnèz vous chègl bung, dar davent chègl tgi apartigna a nous a ratituglia laschanteiva. Tschertg' ins uscheia de az spindrar della mort an igl mument de fomaz?

Elisabeth: La fom fò betg manc mal agl pover, tgi agl retg.

Sophia: Schi cartèz veiramaintg betg — tschorventada — tgi er nous pudessan en' eda mureir della fom?

Elisabeth: Na, franc betg; partge Dia bandunga betg igls sies, tgi òn ferma confidenza sen èl.

Sophia: Mo bagn, schi vous lèz betg suandar, vigl' ia az sforzar tar obadenscha. Co, ligè chel decret, tgi sia maiestad ò scretg cun agen mang ed è affirmo antras igl sagial digl imperatour; piglè e ligè, oder vez pi gugent, tgi la scritgira vigna ligida avant a vous?

Elisabeth: Faschè tge tgi vous lèz; igl pled digl imperatour, digl mies signour, vign adegna ad esser valevel, tant sco vo tiers a mè.

[p. 182] *Sophia*: Mo bagn, schi vign'ia a liger avant a vous igl ot decret.

Elisabeth: Faschè chegl; ia sung prompta, er sen igl pi serious.

Sophia (ligia): Nous, digl reginavel Tudestg-Roman de Friederich, tras la grazia da Dia regenters, porschagn a vous igl saleid imperial e comunitgagn, rencunaschont las denunzias della tera de Sachsen, la sequenta gista e vlevla santentzga, affirmada tras igl sagial e sotascriziung digl imperatour.

„*Elisabeth*, a sies taimp regentra e grova da Thüringen, vign sprivada digl sies domini e declarada per indegna della carunga, la cala vign ossa rencunascheida per grazia alla signoura grova mamma *Sophia*.“

Sen chègl igl consentimaint imperial etc. etc. Cò ligè vussèz la sotascriziung digl imperatour. Ed ossa dèt a mè la carunga!

Elisabeth: La carunga? (Peglia giu la carunga e dat a *Sophia*) Cò piglè ella, ia dung g'gent — vèss ia anc tschent carungas, pudessas vous veir tottas. Tot chègl è giò angal vanadat, tgi igl mies cor ò mai desidero — Dia sò chegl. Ded oz davent, part' ia cun igl salvader la carunga da spegnas.

Sophia (per sasèz): Chègl vess'ia betg spitgia — (tar *Elisabeth*) Vasèz aint ossa, co tgi stat anturn vous, et az renconaschèz de veir anfignan ossa malamaintg travaglea?

Elisabeth: Ia sa bagn, tgi a mè toca d'obadeir agl mies imperatour — tutegna az sainta *Elisabeth* betg colpanta — Dia è mia pardetga.

Sophia: Savèz er, tgi tgi ò tgiiso vous?

Elisabeth: Chègl niss' ia mai az dumandar. Per mè è avonda, tgi la mia cunsentzga tgisa betg mè.

Sophia: Cartèz vous damai, tgi seia davento ingist cun vous?

Elisabeth: Mo bagn, schi vous lèz er betg creir chègl, a mè paigl tutegna, ia tai e surport tot per amour digl mies Dia. — En' eda vign forse igl mies consort. —

Sophia: Voss consort? Er lèz ò scatschea e schmaladia vous.

Elisabeth: Mies consort, mè scatschea? Misericordevel Dia! Chègl pò betg esser. (Bragia.)

Sophia: Cartèz damai betg? Cunaschèz chella scritgira?

[p. 183] *Elisabeth* (Varda sen la scritgira ed az patont an schanuglias): Sontg Dia! Gida, o gida Te mè! (Suspeira.)

Sophia: Schi vous lèz betg ligier, stuvèz santeir or della mia bucca la santentzga de condemnaziung.

Elisabeth (Tignont se igls mangs ancunter Sophia): Vegias grazia! — Igl mies pover cor! (Suspeira pi fitg.)

Sophia: Na, vous stuvèz santeir chègl. (Ligia.) Elisabeth, mia consorta! Cun mang tremblont screiv' ia a tè chestas davosas lengias, avend te contristo schi fitg igl mies cor. Ah! Ia stò deir: Ia era anfignan ossa totalmaintg deditgia a tè; ia carezava tè veiramaintg da cor, — nous vivevan divers onns sot la protecziung da Dia ventirevels. An tottas burascas ed horibels privels, agls cals ia era sotapost e stuveva eir ancunter an chestas starmentousas battagliaias, vev' ia angal ena speranza, — ena doltscha speranza tgi dava a mè curasch e tigniva mè se dretg. Chègl era, la speranza de veir anc en' èda tè ventirevla — —

Elisabeth: Ah! —

Sophia (ligia anavant): Ma ossa è er chella speranza svaneida. An ena tera, la cala te ast mess alla maloura, vigl' ia mai ple turnar — mai —

Elisabeth: O calè se e piglè erbarm da mè!

Sophia (ligia): Rot è igl mies cor, scrudo è igl curasch, misergia sainza confiert! Igls deis, tgi restan anc a mè, vigl' ia veiver an combat e battaglia, anfignan tgi ena spada peanga penetrescha igl mies cor — igl cal bateva per tè sulètta, — ma ò batia adumbatten. Forsa — schea ia schon sturnia sen igl camp, cura tgi te ligias chestas lengias an ricla, gliunsch, gliunsch davent da tè, noua tgi nign sponda ena larma sen la mia fossa. Sto bagn Elisabeth, sanreglad digls ties surpassamaints — ia pardung a tè, ma tutegna, vigl' ia mai ple veir tè — mai! —

Elisabeth: O piglè erbarm da mè, igl mies salvader (suspeira ded' ot).

Sophia: Ossa savèz vous tot! Bagn mengia tard roclan vossas larmas. — Vèz vous anc en giavisch?

Elisabeth: Schi vous vèz anc en cor, tgi batta ainten igl brost, vegias compasiung cun mè povra, e transportè mè tar Rosamunda ainten igl casti Falkenstein.

Bertha (cora aint cun furtegna): O tger Signer! Igl casti Falkenstein arda! Vurdè tge floma cotschna tgi sadolza ancunter tschiel. Rosamunda è crudada digl schlag!

Elisabeth: O veh! Mia tgera Rosamunda (tigna se igls mangs).

Sophia: Avonda! (Tar Elisabeth.) Chègl è igl strof da Dia. Igl tschiel vot betg, tgi vous catas anc confiert ainten la svanteira. Vous ischas colpanta! Vèz ossa anc ena speranza?

Elisabeth: Igl mies consort — la mia inocenza —

(En pot porta ena brev.)

Pot: Signoura Grova! Ena brev ord' tera gliunschanta, en cavalier ò purto ella.